

Centenari Josep Roca-Pons (29 de maig de 2014). — El passat 29 de maig de 2014, l'Institut d'Estudis Catalans commemorà el centenari del naixement de Josep Roca-Pons (1914-2000), que fou membre de la Secció Filològica des de 1989.

L'acte s'inicià al Jardí Mercè Rodoreda amb unes paraules del president de l'Institut d'Estudis Catalans, Joandomènec Ros. A continuació es desenvolupà la taula rodona «Evocacions de Josep Roca-Pons», moderada per qui signa aquestes ratlles. La primera intervenció fou la de Salvador Giner, expresident de l'IEC i amic personal del lingüista homenatjat, a qui coneixia pel fet de ser tots dos del barri de Sarrià i n'evocà l'antiga amistat, les visites que es feren mentre ell estudiava a Chicago i Roca-Pons ja residia a Bloomington, Indiana, i el paper decisiu que tingué en la creació de la North American Catalan Society. Després fou el torn de Philip D. Rasico, professor de la Vanderbilt University, de Nashville, Tennessee (EUA), i membre corresponent de la Secció Filològica, que destacà la influència fonamental de Josep Roca-Pons en la seva orientació professional i l'autèntic apostolat en favor de la llengua i la cultura catalanes que va exercir des de la Universitat d'Indiana. Una altra deixeble seva fou Janet DeCesaris, ara professora a la Universitat Pompeu Fabra i directora de l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada, que insistí en aquesta influència decisiva de Roca-Pons en la seva formació i en la seva orientació professional, i en destacà l'atenció personalitzada que acostumava a dedicar als seus alumnes. Tot seguit prengué la paraula l'exnecedor olímpic Santiago Esteva, que amb d'altres dels millors nedadors catalans de l'època estudià a la Universitat d'Indiana per tal de treballar amb el prestigiós entrenador de l'equip de natació d'aquella universitat. Esteva evocà com fou d'important per a uns nois catalans joves, que s'havien traslladat a estudiar tan lluny de casa, trobar el caliu que els oferiren Josep Roca-Pons i la seva esposa, que els ajudaren a conèixer el país i la societat nord-americana i, alhora, a prendre consciència del seu propi país. Maria Rosa Lloret, vicepresidenta de la Societat Catalana de Llengua i Literatura i directora del departament de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona, fou una dels estudiants catalans que es beneficiaren de l'intercanvi entre les universitats de Barcelona i d'Indiana —on es doctorà en Lingüística—, seleccionada ja per un admirat Josep Roca-Pons retornat a Catalunya feia poc. I finalment, Gerard Llorens DeCesaris, jove estudiant de segon grau d'Humanitats i autor del treball de recerca *Josep Roca-Pons i el seu compromís amb la llengua i la literatura catalanes*, guardonat amb el premi Josep Carbonell i Gener, de l'Institut d'Estudis Sitgetans, publicat recentment, aportà la valoració que les noves generacions fan de referents com el de l' eminent lingüista.

La sessió es va cloure amb unes paraules d'Isidor Marí, president de la Secció Filològica. I, en acabar, els assistents es desplaçaren fins a la veïna sala Josep Puig i Cadafalch per tal de visitar l'exposició de publicacions i documents del Fons Josep Roca-Pons dipositat a l'arxiu de l'IEC i pogueren veure la projecció d'un audiovisual amb imatges de l'homenatjat i missatges dels seus amics i deixebles. Teresa Boix, vídua de Roca-Pons, hi pronuncià unes sentides paraules d'agraïment.

August BOVER I FONT
Universitat de Barcelona

Onzè Congrés de l'Associació Internacional d'Estudis Occitans. Universitat de Lleida (Del 16 al 21 de juny de 2014). — Del 16 al 21 de juny de 2014 va tenir lloc a la Universitat de Lleida, concretament al Campus de Cappeda, l'Onzè Congrés de l'Associació Internacional d'Estudis Occitans. El context era especial: aquest congrés es realitzava per primera vegada a Catalunya, i per tant en un territori on l'occità té la consideració legal de llengua oficial. Com se sap, a més, la Universitat de Lleida és l'únic centre de tot l'estat que ofereix una titulació de Filologia Catalana i Occitana (amb el nom *Estudis Catalans i Occitans*), i també l'únic que disposa d'una Càtedra d'Es-

tudis Occitans. El comitè organitzador d'aquest Onzè Congrès, doncs, va estar format sobretot per professors adscrits a aquesta mateixa Càtedra, a més d'alguns altres docents de la Universitat de Lleida: Aitor Carrera, Josep Maria Domingo, Isabel Grifoll, Flocel Sabaté, Cristina Solé, Ramon Sistac, Jordi Suïls i Albert Turull. El congrés va comptar també amb un comitè científic en què van participar els membres del consell d'administració de l'AIEO (encapçalat pel seu president, Walter Meliga, i també per Patric Sauzet, secretari general, i Joèla Ginestet, tesorera) i altres filòlegs de reconegut prestigi, com Germà Colón, Arvèi Lieutard, Felip Martèl o encara Joan Veny i Joan-Ives Casanova, que també van encarregar-se de dues de les conferències plenàries. A més del comitè organitzador i el comitè científic, cal remarcar també l'existència d'un comitè d'honor presidit pel Molt Honorable Senyor Artur Mas i Gavarró, president de la Generalitat de Catalunya, per l'Honorable Senyor Ferran Mascarell, Conseller de Cultura de la mateixa Generalitat, i pel Magnífic Senyor Carlos Barrera, Síndic d'Aran. El congrés va poder beneficiar-se d'un important suport institucional i acadèmic gràcies al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el Conselh Generau d'Aran, la Diputació de Lleida i el seu Institut d'Estudis Ilerdencs, l'Institut d'Estudis Catalans, l'IVITRA de la Universitat d'Alacant i l'Obra Social de La Caixa. A més, va comptar amb la participació activa de grups de recerca de la mateixa Universitat de Lleida (com el Grup d'Estudi sobre Literatura del Vuit-Cents o el grup d'estudis medievals Espai, Poder i Cultura) i amb la col·laboració d'altres col·lectius, organismes i entitats que van fer aportacions valuosíssimes. En total, aquesta trobada científica va comptar amb més de dos-cents participants inscrits, dels quals aproximadament cent-cinquanta van presentar comunicacions en tres tandes paral·leles de tallers que van ser distribuïdes de dilluns a dissabte, i que van tocar tots els aspectes imaginables relatius a la llengua occitana: des de la llengua contemporània fins a la medieval, des de la literatura de l'Edat Mitjana fins a la del segle XX, des de l'occità de La Gàrdia fins al gascò de la Vall d'Aran, des de l'ensenyament i la promoció de la llengua occitana fins als intensos lligams entre l'occità i el català o, directament, entre els moviments culturals d'Occitània i dels Països Catalans. Fem incidència en el fet que per primera vegada la llengua més utilitzada en les comunicacions (que en general van exhibir un alt nivell científic) va ser l'occità, i que en el congrés, d'altra banda, hi van prendre part investigadors de més de seixanta universitats diferents de tot el planeta, que representaven setze estats diferents: deixant de banda els Estats espanyol i francès (que aportaven una bona colla de congressistes, provinents sobretot d'Occitània i el Principat de Catalunya), hi va haver investigadors sortits dels Estats Units, Alemanya, el Regne Unit, Itàlia, el Canadà, el Japó, Rússia, el Brasil, Bèlgica o els Països Baixos. La conferència inaugural, el dia 16 de juny, va anar a càrrec del professor Georg Kremnitz, antic president de l'AIEO, que va fer una extraordinària aproximació en paral·lel a les normativitzacions de l'occità i el català, molt escaient per a un congrés d'occitanistes celebrat a Catalunya. L'endemà, dimarts 17 de juny, el professor Stefano Asperti, de la Universitat de Roma, va conduir els assistents fins a una actualització sobre la forma de la cançó dels trobadors. Dos dies més tard, el professor Joan Veny va condensar en una hora magistral les relacions lexicals que el català manté amb l'occità tot fent l'estat de la qüestió sobre el conegut afer de la posició (gal·lo) romànica del català. Divendres va ser el torn del professor i escriptor d'origen marsellès Joan-Ives Casanova, amb una ponència sobre la literatura occitana contemporània. Dimarts, dijous i divendres van tenir lloc taules redones dedicades —respectivament— a la política lingüística de l'occità a Catalunya (amb representants institucionals), a les relacions occitanocatalanes durant el segle XIX (que va conduir a consideracions inevitables sobre les relacions actuals) i a la batalla de Muret, qüestió inevitable vuit segles i un any després. Remarquem, per altra banda, que a causa de la trista desaparició en els darrers temps d'insignes occitanistes com Robert Lafont, Peter T. Ricketts i el gran medievalista català Martí de Riquer, es va considerar oportú que l'Onzè Congrès de l'AIEO reservés espais simbòlics a la memòria d'aquells grans mestres (la dissortada notícia de l'empitjorament de salut de Pèire Bèc, que moriria pocs dies després, va sorprendre tothom durant el mateix

congrés). D'aquesta manera, dilluns al vespre, en el marc de la Seu Vella de Lleida, es va retre homenatge a Robèrt Lafont mitjançant lectures en occità i anglès de la seua obra *La Gacha a la cistèrna*, que per altra banda van precedir el lliurament formal, per part de la Generalitat de Catalunya, del Prèmi Robèrt Lafont al lingüista de Lomanya Jacme Taupiac, de mans de la Directora General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, Esther Franquesa. Dijous al migdia es va fer un merescut i emotiu homenatge a Martí de Riquer que va tenir el privilegi de comptar, entre altres convidats de prestigi, amb la presència de la seua filla, la professora Isabel de Riquer. Divendres a la nit, tot just abans del banquet final, els membres de l'AIEO van recordar la figura de Peter T. Ricketts, primer president de l'associació, per mitjà de les paraules de Walter Meliga i Dominique Billy. Va ser una setmana molt intensa des del punt de vista científic, que formalment va iniciar-se amb la inauguració del congrés el dia 16 de juny al matí, en què van participar, entre altres representants públics, el Conseller de Cultura de la Generalitat i el mateix Rector de la Universitat de Lleida, el professor Roberto Fernández. Però de fet, les activitats complementàries ja van iniciar-se el vespre anterior amb un aperitiu de rebuda que va servir per recórrer al llarg i ample el domini lingüístic català a través de les begudes tradicionals del territori, com a acte previ a la inauguració de la vuitena edició Mostra de Cinèma Occitan per part de la Generalitat de Catalunya. Des de dilluns fins a divendres es van succeir moltes altres activitats: la inauguració de l'exposició *Seta, vila occitana*, de l'artista català Xevi Moliner i Milhau (de l'Espai Androna d'Olot); un concert de cançó aranesa d'Alidé Sans al pati de l'Institut d'Estudis Ilerdencs; una visita a l'emblemàtic Museu de Lleida; una excursió a la Vall d'Aran on els congressistes van ser rebuts pel mateix Sindic d'Aran al Conselh Generau i van visitar el fantàstic Ecomusèu Çò de Joanchiquet de Vilamòs, o encara un *balèti* nocturn o ball popular poliglòt als peus de la Seu Vella amb el grup Kaj Tiel Plu, que va donar pas a la improvisació de cants populars occitans. Com dèiem més amunt, va ser una setmana intensa que va acabar dissabte al migdia, amb l'assemblea general de l'AIEO. Allí s'hi van escollir un nou secretari de l'associació (Arvèi Lieutard) i una nova presidenta (Rosa María Medina, de la Universitat d'Oviedo, que va usar l'asturià en una part de la seua elocució). També s'hi va poder descobrir, de la mà del professor tolosà Joan-Francés Courouau, la nova destinació dels occitanistes l'any 2017: Albi, el cor d'Occitània.

Aitor CARRERA
Càtedra d'Estudis Occitans
Universitat de Lleida

Acte d'homenatge a Carles Miralles. — El passat 30 de setembre es va celebrar a la Universitat de Barcelona un acte d'homenatge al doctor Carles Miralles, catedràtic del departament de Filologia Grega, amb motiu de la seva jubilació. La celebració va tenir lloc a l'Aula Maga de l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona, que es va omplir de gent entre companys de professió, estudiants, amics i familiars de l'homenatjat.

Va presidir l'acte el rector de la UB, Dídac Ramírez, acompanyat del president de l'Institut d'Estudis Catalans, Joandomènec Ros; el degà de la Facultat de Lletres de la UB, Adolfo Sotelo, la directora del Departament de Filologia Grega, Francesca Mestre, i els doctors Joan Martí, de la Universitat Rovira i Virgili, i Ernest Marcos, del departament de l'homenatjat.

Després d'una breu presentació, el rector va cedir la paraula a Francesca Mestre, que va glosar breument la figura de Carles Miralles, especialment en la seva vinculació amb el departament de Filologia Grega de la UB. Mestre va fer referència a la dimensió internacional assolida per l'homenatjat gràcies al seus treballs filològics, d'ampli reconeixement en el món acadèmic, realitzats al llarg de més de cinquanta anys de dedicació a l'estudi de la literatura grega clàssica i també